

KARTA KURSU
stacjonarne/niestacjonarne

Nazwa	Opinia publiczna i sposoby jej badania
Nazwa w j. ang.	Public opinion and methods of its research

Koordinator	Dr Aldona Guzik	Zespół dydaktyczny
		Dr Aldona Guzik
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia):

W wyniku uczestnictwa w wykładzie student posiada wiedzę na temat podstawowych mechanizmów związanych z tworzeniem się opinii publicznej oraz zjawisk i procesów towarzyszących występujących we współczesnym społeczeństwie. Otrzymuje wiedzę dotyczącą analizy czynników i mechanizmów konstytuujących opinię publiczną w ważnych kwestiach społecznych, poznaje główne teorie socjologiczne i psychologiczne dot. procesu formowania się opinii publicznej, pogłębia znajomość terminów, nazw i wskaźników z zakresu problematyki związanej z kształtowaniem się opinii publicznej. Poznaje zmieniające się zależności występujące na styku: media – społeczeństwo - polityka. Zapoznaje się z wiedzą na temat tego, jak manipuluje się opinią publiczną ze szczególnym uwzględnieniem najnowszych ujęć teoretycznych, praktycznych i propozycji interpretacyjnych. Otrzymuje wiedzę na temat relacji pomiędzy opinią prywatną a opinią publiczną w kontrowersyjnych kwestiach społecznych. Poznaje instrumentarium w zakresie wpływania na opinię publiczną (kampanie pozytywne, kampanie negatywne, wykorzystanie debat publicznych we wpływaniu na opinię publiczną w sytuacjach wyborczych, rosnąca rola mediów społecznościowych (wpływ: dół-góra) w ujawnianiu preferencji społecznych i politycznych, mediatyzacja kampanii wyborczych a wywieranie wpływu na opinię publiczną w debacie publicznej. A także metody i techniki badania opinii publicznej oraz właściwego odczytywania i analizowania wyników sondaży.

Warunki wstępne:

Wiedza	Znajomość podstawowych terminów z socjologii ogólnej oraz metod i technik badawczych w socjologii
Umiejętności	-
Kursy	Zaliczony kurs Wstępu do socjologii oraz Metod i technik badawczych w socjologii

Efekty uczenia się:

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01: Student ma uporządkowaną wiedzę o charakterze i miejscu nauk społecznych, w szczególności z zakresu specyfiki zjawisk społecznych związanych z kształtowaniem się opinii publicznej zachodzących we współczesnym zmediatyzowanym społeczeństwie	K_W01
	W02: Student ma podstawową wiedzę o wybranych instytucjach prowadzących badania opinii publicznej, jak i wykorzystujących wyniki badań opinii publicznej (media, ośrodki analizy informacji, doradcy polityczni i medialni)	K_W02,
	W03: Student ma podstawową wiedzę o procesach zmiany społecznej, a w jej obrębie aktywnej roli opinii publicznej w ujawnianiu oczekiwań i preferencji społecznych.	K_W04
	W04: Student ma wiedzę podstawową na temat procesów komunikacji publicznej i jej roli w rozwoju społeczeństwa oraz dynamicznie zmieniającym się i poszerzającym instrumentarium komunikacji publicznej w zmediatyzowanym społeczeństwie (sztaby wyborcze, doradcy medialni, doradcy polityczni, spin-doktorzy, manipulatorzy, specjaliści od perswazji)	K_W04

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01: Student potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować wiedzę na temat społeczeństwa z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów prowadzenia analizy zarówno w języku polskim, jak i angielskim, a następnie argumentować merytorycznie z zastosowaniem koncepcji innych autorów oraz formułować wnioski.	K_U02
	U02: Student potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności profesjonalne związane z praktycznym wykorzystaniem wiedzy o społeczeństwie do analizy zjawisk w obszarze komunikacji społecznej	K_U02, K_U06
	U03: Student rozumie i potrafi analizować i interpretować zjawiska społeczne, kulturowe, prawne i ekonomiczne związane z różnymi obszarami życia społecznego i dostrzegać aktywną rolę opinii publicznej jako instrumentu nacisku społecznego	K_U02
	U04: Student potrafi wykorzystać podstawową wiedzę teoretyczną do opisu i analizy praktycznej rozmaitych procesów i zjawisk społecznych, analizować ich przyczyny, prognozować przebieg i przewidywać skutki	K_U01

--	--	--

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
	<p>K01: Student rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie; potrafi uzupełniać i doskonalić nabytą wiedzę i umiejętności.</p> <p>K02: Student ma świadomość istnienia kodów aksjologicznych kodeksów etycznych, normujących zachowania społeczne.</p>	<p>K_K01, K_K02,</p> <p>K_K04</p>

Organizacja – studia stacjonarne												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	15	15										

Organizacja – studia niestacjonarne												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin				30								

Opis metod prowadzenia zajęć

Wykład, dyskusja, wspólna analiza procesów kształtowania się opinii publicznej zachodzących we współczesnym społeczeństwie

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						+	+	+		+			
W02						+	+	+		+			
W03						+	+	+		+			
W04						+	+	+		+			
U01						+	+	+		+			
U02						+	+	+		+			
U03						+	+	+		+			
U04						+	+	+		+			
U05						+	+	+		+			
K01						+	+	+		+			
K02						+	+	+		+			

Kryteria oceny	25% obecność 50% aktywność 25% praca indywidualna/grupowa
----------------	---

Uwagi	-
-------	---

Treści merytoryczne (wykaz tematów):

Tematyka zajęć została podzielona na dwa moduły.

W ramach pierwszego omawiany jest teoretyczny sens i zakres pojęcia, który funkcjonuje w różnych dyscyplinach naukowych takich jak politologia, socjologia, filozofia czy psychologia społeczna. Moduł ten obejmuje m.in. takie zagadnienia jak: geneza oraz ewolucja pojęcia, proces kształtowania się opinii publicznej, czynniki mające wpływ na analizowane zjawisko, charakterystyka cech oraz funkcji opinii publicznej. Rozważania dotyczące definiowania opinii publicznej prowadzone są na tle jednego z najistotniejszych problemów metodologii nauk społecznych tj. sporu pomiędzy holizmem a indywidualizmem.

W ramach drugiego modułu studenci zapoznają się ze standardami dotyczącymi badania opinii publicznej, publikacji ich wyników oraz weryfikacji raportów z sondaży.

W trakcie zajęć prezentowane są w formie multimedialnej wybrane studia przypadków, które obrazują m.in. w jaki sposób wyniki sondaży wpływają na opinię publiczną, jaka jest wiarygodność badań preferencji przedwyborczych w odniesieniu do realnych wyników wyborów, jak również jaka jest dynamika opinii publicznej w okresie transformacji ustrojowej w odniesieniu do wybranych wskaźników.

1. Opinia publiczna – geneza zjawiska

Opinia publiczna – geneza pojęcia. Opinia publiczna – różne konotacje. Opinia publiczna w XVIII – XIX w. funkcja polityczna oraz moralna, publiczność i audytorium. Opinia publiczna w okresie międzywojennym. Opinia publiczna - indywidualizm vs. holizm. Opinia publiczna – efekt spirali milczenia. Opinia publiczna w polskiej myśli społecznej. Klasyfikacja różnych koncepcji opinii publicznej wg G. W. Allporta.

2. Proces kształtowania się opinii publicznej

Składniki procesu opiniotwórczego. Podejście psychologiczne vs. socjologiczne. Spór dotyczący determinantów ludzkich postaw i opinii. Główne składniki uczestniczące w formowaniu się opinii publicznej: wyobrażenia o interesach grupowych, wzory kulturowe, stereotypy, mity, przesady i uprzedzenia, pogłoski i plotki, wiedza o faktach. Proces kształtowania się opinii publicznej. Kompleksowe ujęcie mechanizmu formowania się opinii publicznej - K. Young. Proces kształtowania się opinii publicznej w kontekście podstawowych poziomów struktury społecznej.

3. Cechy i funkcje opinii publicznej

Cechy emergentne vs. uniwersalne. Podstawowe cechy uniwersalne: dynamika i zmienność, kierunkowość i konkretność, wielopostaciowość i wielowątkowość, dyskusyjność i kontrowersyjność. Podstawowe funkcje opinii publicznej: eksplikacyjna, integracyjna, konsultatywna, kontrolna oraz kreacyjna.

4. Sondaże opinii publicznej a publikowanie wyników badań

Co to jest sondaż opinii? „Naukowe” badania sondażowe. Kiedy sondaż jest „naukowy”? Publikacja wyników sondaży opinii publicznej. Weryfikacja raportu z sondażu. Sondaże opinii – różne wyniki. Metody tworzenia prognoz wyborczych. Sondaże typu exit poll. Stosunek Polaków do badań opinii publicznej.

5. Sondaże opinii publicznej a publikowanie wyników badań.

6. Case study: Czy wyniki sondaży mają wpływ na wynik sondaży?

Miary trafności prognoz. Głosowanie strategiczne. Wpływ konformizmu na deklaracje. Zmiana poglądów pod wpływem informacji z sondaży. Bodźce wpływające na zmianę preferencji.

7. Opinia publiczna a media

Wiarygodność programów informacyjnych i publicystycznych – wyniki badań sondażowych. Nastawienie polityczne programów informacyjnych i publicystycznych. Struktura rynku mediów w Polsce. Ewolucja nawyków korzystania z mediów w wybranych krajach UE oraz Polsce. Główne szanse i zagrożenia dla sektora mediów.

Wykaz literatury podstawowej:

1. Lippmann, W., Public Opinion – drukowana wersja wydania dostępnego na portalu www.bnpublishing.com, 2007.
2. Sasińska-Klas, T., Badania opinii publicznej. Najnowsze wyzwania i ujęcia teoretyczne. w: J. Fras (red.), Studia nad komunikowaniem politycznym, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń, 2007, s.239-247.
3. Noelle-Neumann, E., Spirala milczenia, Zysk-i S-ka, Warszawa 2004.
4. Sasińska-Klas, Narodziny badań opinii publicznej, w: Studia Medioznawcze, nr 1(2), 2001, s. 9-19.
5. A. Sułek, Sondaż polski, Instytut Filozofii i Socjologii PAN: Warszawa, 2001.

Wykaz literatury uzupełniającej:

Zostanie ona podana na pierwszych zajęciach.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - **studia stacjonarne**:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	15
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	15
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	20
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	20
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta) - studia niestacjonarne:

liczba godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
liczba godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	10
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	35
	Przygotowanie do egzaminu/zaliczenia	20
Ogółem bilans czasu pracy		120
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4